Сборник съдебна практика

ЗАКЛЮЧЕНИЕ НА ГЕНЕРАЛНИЯ АДВОКАТ
G. PITRUZZELLA
представено на 27 април 2023 година [1]

Дело C-655/21

Наказателно производство
срещу
Г. СТ. Т.
с участието на
Районна прокуратура Бургас, ТО Несебър

(Преюдициално запитване, отправено от Районен съд Несебър, България)

„Преюдициално запитване — Спазване на правата върху интелектуална собственост — Споразумение ТРИПС — Наказания при нарушение на правата върху марката — Приложимост на Хартата — Принципи на законоустановеност и пропорционалност на престъплението и наказанието“

1. По делото, предмет на настоящото заключение, Районен съд Несебър (България) поставя на Съда четири преюдициални въпроса, първите два относно тълкуването на Директива 2004/48 [2], а последните два относно тълкуването на член 49 от Хартата на основните права на Европейския съюз (наричана по-нататък „Хартата“). Тези въпроси са повдигнати в рамките на наказателно производство, образувано срещу Г. СТ. Т., обвинена в редица нарушения на правата върху марки.

I. Правна уредба

A. Правото на Съюза

2. Що се отнася до първичното право, в преюдициалното запитване релевантен е член 49 от Хартата в двата аспекта на законоустановеността и пропорционалността на престъплението и наказанието, посочени съответно в първия и третия параграф от този член. Що се отнася до Директива 2004/48, запитващата юрисдикция се позовава на съображения 26 и 28, както и на член 13 от нея относно обезщетението за вреди при нарушаване на правата върху интелектуалната собственост. С цел икономия на място тук

[1] Език на оригиналния текст: италиански.

[2] Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година относно упражняването на права върху интелектуалната собственост (ОВ, L 157, 2004 г., стр. 45; Специално издание на български език, 2007 г., глава 17, том 2, стр. 56).

само ще препратя към релевантните текстове на тези разпоредби, като си запазвам правото при необходимост да припомня съдържанието им по-нататък в настоящото заключение.

Б. Българското право

3. Преюдициалното запитване се отнася до членове 13, 119 и 127 от Закона за марките и географските означения (наричан по-нататък „ЗМГО“) и членове 13, 76б и 81 от Закона за марките и географските означения (отменен, действал към 22 юни 2016 г., наричан по-нататък „действалия към 2016 г. ЗМГО“). По-специално, член 127, алинея 1 от ЗМГО и член 81, алинея 1 от действалия към 2016 г. ЗМГО предвиждат, че административно наказание се налага на лице, което използва в търговската дейност стоки или услуги, означени със знак, идентичен или сходен на регистрирана марка, без съгласието на нейния притежател.

4. Запитващата юрисдикция се позовава и на членове 55, 66 и 172б от Наказателния кодекс (наричан по-нататък „НК“) и членове 84—88 и 247в от Наказателно-процесуалния кодекс (наричан по-нататък „НПК“). За целите на настоящото дело е от значение по-специално член 172б от НК, чийто текст, който следва да се припомни още сега, гласи следното:

„(1) Който без съгласието на притежателя на изключителното право използва в търговската дейност марка, промишлен дизайн, сорт растение или порода животно, обект на това изключително право, или използва географско означение или негова имитация без правно основание, се наказва с лишаване от свобода до пет години и с глоба до пет хиляди лева.

(2) Ако деянието по ал. 1 е извършено повторно или са причинени значителни вредни последици, наказанието е лишаване от свобода от пет до осем години и глоба от пет хиляди до осем хиляди лева.

(3) Предметът на престъплението се отнема в полза на държавата, независимо чия собственост е, и се унищожава“.

II. Главното производство и производството пред Съда

5. Подсъдимата Г. СТ. Т., собственик на ЕТ, е обвинена, че през 2016 г. е извършила няколко престъпления, свързани с нарушение на правата върху регистрирани марки, като е предлагала за продажба без съгласието на притежателя на съответното право дрехи с изобразени знаци, сходни на тези марки, на обща стойност 1 404 590 лева като оригинали и 80 201 лева като имитация. Въпросните стоки, иззети от мястото, където са били предлагани за продажба, са конфискувани и впоследствие унищожени.

6. Запитващата юрисдикция отбелязва, на първо място, че в рамките на свободата, предоставена от съображение 28 от Директива 2004/48, в Република България са въведени престъпленията по член 172б, алинеи 1 и 2 от НК, успоредно с нарушението, предвидено понастоящем в член 81, параграф 1 от ЗМГО от 2016 г. Тази юрисдикция отбелязва по същество, че деянието, съставляващо престъплението по член 172б, алинея 2 от НК, изисква да се прецени размерът на вредите, причинени на притежателя на правото. За тази цел националната съдебна практика се позовава на презумпция, която не е предвидена в Директива 2004/48, според която вредите, произтичащи от това престъпление,

съответстват на равностойността по цени на дребно на правомерно произведени стоки, идентични или сходни със стоките, предмет на нарушението. Освен това тези вреди изключват както пропуснатите ползи, така и неимуществените вреди. При тези обстоятелства запитващата юрисдикция иска да се установи дали българското законодателство е съвместимо с Директива 2004/48.

7. На второ място, след като отбелязва, че престъплението по член 172б от НК и нарушението, предвидено в ЗМГО, попадат в обхвата на правото на Съюза като санкционни разпоредби, приложими към правоотношения, уредени от правото на Съюза, запитващата юрисдикция иска да установи дали българското законодателство, което подвежда едно и също поведение под състава на административно нарушение и под състава на престъпление, е съвместимо с член 49, параграф 1 от Хартата, без да предвижда ясен и точен разграничителен критерий.

8. Накрая, тази юрисдикция иска да се установи дали наказанието лишаване от свобода, предвидено в член 172б, алинея 2 от НК, което е с изключително висок минимум, а и максимум, който не може да бъде определен като нисък, е съобразено с принципа на пропорционалност, прогласен в член 49, параграф 3 от Хартата, с оглед и на факта, че практическите възможности за намаляване на наказанието са сведени до минимум.

9. При тези обстоятелства Районен съд Несебър спира производството и поставя на Съда следните преюдициални въпроси:

„Съответстват ли на стандартите относно вредите от неправомерно упражняване на права върху интелектуална собственост, въведени с Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година, законодателство и съдебна практика, според които част от състава на престъпленията по чл. 172б, ал. 1 и ал. 2 от НК са претърпените от притежателя вреди?

При положителен отговор на първия въпрос — съответства ли на стандартите на Директива 2004/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2004 година въведеният от съдебната практика в Република България презумптивен механизъм за определяне на вредите — в размер на стойността на предлаганите за продажба стоки, изчислена по цени на дребно на правомерно произведени стоки?

Съответства ли на принципа на законоустановеност на престъпленията, прокламиран в чл. 49 от Хартата на основните права на Европейския съюз, законодателство, в което липса разграничение между административното нарушение (чл. 127, ал. 1 от сега действащия ЗМГО и чл. 81, ал. 1 от действалия към 2016 г. ЗМГО), престъплението по чл. 172б, ал. 1 НК, а при отрицателен отговор на първия въпрос и престъплението по чл. 172б, ал. 2 НК?

Съответстват ли на принципа, прокламиран в чл. 49, пар. 3 от Хартата на основните права на Европейския съюз — тежестта на наказанията не трябва да бъде несъразмерна спрямо престъплението, предвидените в чл. 172б, ал. 2 НК наказания — от 5 до 8 години лишаване от свобода и глоба от пет хиляди до осем хиляди лева?“.

10. Република Австрия и Европейската комисия представят писмени становища на основание член 23 от Статута на Съда. Като мярка за процесуална организация Съдът поставя на заинтересованите страни на основание посочения член 23 някои въпроси за писмен отговор относно членове 49 и 51 от Хартата. Република Австрия и Комисията изпълняват тази мярка.

11. В съответствие с искането на Съда настоящото заключение ще се съсредоточи единствено върху третия и четвъртия преюдициален въпрос.

III. Анализ

A. По компетентността на Съда: предварителни бележки

12. Компетентността на Съда да отговори на третия и четвъртия преюдициален въпрос, зависи от приложимостта на Хартата към главното производство. Тази приложимост от своя страна зависи от това дали, както изисква член 51, параграф 1 от Хартата, който очертава приложното ѝ поле, българският законодател е приложил правото на Съюза при определянето на санкциите, предвидени в член 172б от НК. Отговорът на този въпрос очевидно би бил утвърдителен, ако се приеме, подобно на запитващата юрисдикция, че член 172б от НК представлява наказателноправна разпоредба, приета във връзка с транспонирането на Директива 2004/48 в българското право. Съдът ще трябва да се произнесе по този въпрос в рамките на отговора, който следва да бъде даден на първите два преюдициални въпроса.

13. Настоящото заключение обаче, което, както беше посочено, не се отнася до тези въпроси, има за цел да разгледа приложимостта на Хартата от различна гледна точка, и следователно изхожда от предпоставката, че Съдът следва да се произнесе в смисъл, че наказателноправните разпоредби, чиято съвместимост с Директива 2004/48 запитващата юрисдикция възнамерява да прецени, не попадат в приложното поле на последната. По-конкретно, по-нататък ще разгледам дали прилагането на Хартата, а следователно и компетентността на Съда да отговори на тези въпроси, могат да произтичат от обстоятелството, че разглежданата национална правна уредба изпълнява ангажимент, поет в рамките на международно споразумение, сключено от Съюза.

1. По прилагането на Хартата в случай на изпълнение от страна на държавите членки на международни правни задължения на Съюза

14. Съгласно член 51, параграф 1 от Хартата разпоредбите ѝ се отнасят за държавите членки единствено когато те прилагат правото на Съюза. Съгласно член 51, параграф 2 от нея Хартата не разширява приложното поле на правото на Съюза извън областите на компетентност на Съюза, не създава нови правомощия или задачи за Съюза и не променя правомощията и задачите, определени в Договорите.

15. От постоянната съдебна практика следва, че гарантираните от Хартата основни права трябва да се прилагат във всички случаи, уредени от правото на Съюза, но не и извън тези случаи[3]. Следователно тези права трябва да се зачитат по-конкретно, когато национална

[3] Вж. решение от 5 май 2022 г., BPC Lux 2 и др. (C-83/20, EU:C:2022:346, т. 26).

правна уредба попада в приложното поле на това право [4]. Когато случаят е такъв, във връзка с преюдициалното запитване Съдът трябва да даде всички насоки за тълкуване, необходими за преценката на националната юрисдикция относно това дали тази правна уредба е съобразена с основните права, чието спазване Съдът гарантира [5].

16. Както подчертава генерален адвокат Saugmandsgaard Øe в заключението си по дело Комисия/Унгария (Ползване на земеделски земи) [6], от практиката на Съда следва, че положенията, в които държавите членки са обвързани от основните права, признати в правния ред на Съюза, по принцип могат да се класифицират поне в две категории.

17. От една страна, тези основни права обвързват държавите членки, когато *прилагат* норми на правото на Съюза, независимо дали се съдържат в Договора [7], в регламенти [8], в директиви [9], в рамкови решения [10], или в актове, чието правно основание е нормативната уредба на Съюза и които са част от правото на Съюза [11].

18. От друга страна, основните права, признати в правния ред на Съюза, се прилагат, когато държава членка *дерогира* с национална правна уредба правото на Съюза и я обосновава с признати от последното съображения, за да защити посочената правна уредба. В това отношение Съдът е уточнил, въз основа на вече постановеното в решение ERT [12] преди влизането в сила на Хартата, че представлява също „прилагане на правото на Съюза“ по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата позоваването от държава членка на предвидени в това право изключения, за да се обоснове дадена пречка пред гарантирана с Договора основна свобода, макар сама по себе си разглежданата правна уредба да няма за цел прилагането на разпоредба от правото на Съюза [13].

19. Това разделение обаче не изчерпва всички положения, в които се прилага Хартата. Това следва ясно от решение от 26 февруари 2013 г., Åkerberg Fransson [14]. В това решение разглежданите национални мерки, които предвиждат налагане на данъчни санкции и образуване на наказателни производства за санкциониране на измамите с ДДС, не попадат точно в нито една от двете посочени по-горе категории. Съдът обаче приема, че тези мерки представляват прилагане на правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от

[4] Вж. решение от 21 май 2019 г., Комисия/Унгария (Ползване на земеделски земи) (C-235/17, EU:C:2019:432, т. 63 и цитираната съдебна практика).

[5] Вж. решение от 5 май 2022 г., BPC Lux 2 и др. (C-83/20, EU:C:2022:346, т. 26).

[6] C-235/17, EU:C:2018:971, точка 71 и сл.

[7] Вж. решение от 5 декември 2017 г., M.A.S. и M.B. (C-42/17, EU:C:2017:936).

[8] Вж. решение от 24 март 1994 г., Bostock (C-2/92, EU:C:1994:116).

[9] Вж. решение от 10 юли 2003 г., Booker Aquaculture и Hydro Seafood (C-20/00 и C-64/00, EU:C:2003:397).

[10] Вж. решение от 5 април 2016 г., Aranyosi и Căldăraru (C-404/15 и C-659/15 PPU, EU:C:2016:198).

[11] Вж. решение от 5 май 2022 г., BPC Lux 2 и др. (C-83/20, EU:C:2022:346).

[12] Вж. решение от 18 юни 1991 г., ERT (C-260/89, EU:C:1991:254).

[13] Вж. в този смисъл решение от 21 май 2019 г., Комисия/Унгария (Ползване на земеделски земи) (C-235/17, EU:C:2019:432, т. 65 и цитираната съдебна практика). В случая става въпрос за иск за установяване на неизпълнение на задължения, с който Комисията за първи път иска от Съда да установи самостоятелно нарушение от страна на съответната държава членка на разпоредба от Хартата. Спорната унгарска правна уредба въвежда ограничение на свободното движение на капитали, а Унгария се позовава на наличието на императивни съображения от общ интерес и на упоменати в член 65 ДФЕС съображения, за да обоснове това ограничение. Съдът приема, че при тези условия съвместимостта на тази правна уредба с правото на Съюза трябва да се анализира както *от гледна точка на изключенията, предвидени в Договора* и в практиката на Съда, така и *от гледна точка на основните права, гарантирани с Хартата*, и поради това разглежда заедно отделните твърдения за нарушения, изложени от Комисията. Отбелязвам, че в заключението си по това дело (C-235/17, EU:C:2018:971) генерален адвокат Saugmandsgaard Øe предлага на Съда да отхвърли твърдението за нарушение на Комисията, основано самостоятелно на Хартата.

[14] C-617/10, EU:C:2013:105 (наричано по-нататък „решение Åkerberg Fransson“).

Хартата, като подчертава факта, че с тях се цели да се санкционират нарушения на разпоредби, съдържащи се в директивите на Съюза в областта на ДДС, и следователно да се изпълни наложеното от Договора задължение на държавите членки да санкционират ефективно действията, които засягат финансовите интереси на Съюза.

20. Следователно кръгът от положения, попадащи в приложното поле на правото на Съюза, които водят до прилагане на Хартата, е по-широк и не е ясно и изчерпателно определен. Той включва като цяло всички случаи, в които правото на Съюза налага конкретни задължения на държавите членки или в които се прилага разпоредба от правото на Съюза. Критериите, които позволяват да се прецени конкретно дали става въпрос за „прилагане на правото на Съюза“ по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата, също са неопределени. Съдът е уточнил, че за тази цел следва наред с други обстоятелства да се провери дали предназначението на разглежданата национална мярка „е да се приложи разпоредба от правото на Съюза, от какво естество е тази правна уредба и дали нейните цели са различни от следваните от правото на Съюза, въпреки че тя може косвено да му влияе, и дали в правото на Съюза съществува конкретна уредба на съответната материя или уредба, която може да ѝ влияе“ [15]. Въпреки тази неопределеност, целта на преценката е ясна и е да се гарантира прилагането на основните права, залегнали в Хартата, във всички случаи, когато се прилага правото на Съюза. Всъщност, както Съдът е посочил в точка 21 от решение „Åkerberg Fransson“, „не може да е налице положение, което се обхваща от правото на Съюза, но при което гарантираните от Хартата основни права са неприложими“.

21. В неотдавнашното решение от 6 октомври 2020 г., Комисия/Унгария (Висше образование) [16], Съдът, заседаващ в голям състав, добавя важен елемент към припомнената по-горе съдебна практика. Делото, по което е постановено това решение, се отнася до процедура за установяване на неизпълнение на задължения, в която Комисията упреква Унгария, че освен че е нарушила член XVII от Общото споразумение за търговията с услуги (General Agreement on Trade in Services; наричано по-нататък „ГАТС“) [17] и не е изпълнила задълженията си по член 16 от Директива 2006/123 [18], също така отделно и самостоятелно е нарушила член 13, член 14, параграф 3 и член 16 от Хартата, отнасящи се до академичната свобода, свободата да се създават учебни заведения, и свободата на стопанска инициатива [19].

22. В решението Съдът най-напред припомня постоянната си практика, съгласно която от момента на влизането си в сила международно споразумение, което е сключено от Съюза, става неразделна част от неговия правен ред [20]. По-нататък той посочва, че тъй като е включено в споразумението за създаване на СТО, подписано и после одобрено от Съюза на

[15] Вж. решение от 5 май 2022 г., BPC Lux 2 и др. (C-83/20, EU:C:2022:346, т. 27).

[16] C-66/18, EU:C:2020:792 (наричано по-нататък „решение Комисия/Унгария“).

[17] ГАТС е включено в Приложение 1 Б към Споразумението за създаване на Световната търговска организация (СТО), подписано в Маракеш на 15 април 1994 година и одобрено с Решение 94/800/ЕО на Съвета от 22 декември 1994 година относно сключването от името на Европейската общност, що се отнася до въпроси от нейната компетентност, на споразуменията, постигнати на Уругвайския кръг на многостранните преговори (1986—1994 г.) (ОВ L 336, 1994 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 10, стр. 3) (наричано по-нататък „Споразумението за създаването на СТО“).

[18] Директива 2006/123/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 година относно услугите на вътрешния пазар (ОВ L 376, 2006 г., стр. 36; Специално издание на български език, 2007 г., глава 13, том 58, стр. 50).

[19] Оспорваната от Комисията национална правна уредба налага на чуждестранните висши учебни заведения, установени извън Европейското икономическо пространство (ЕИП), изискването за сключване на международно споразумение между тази държава членка и държавата по произход като условие, за да могат да предоставят образователни услуги в Унгария, както и задължението да предлагат висше образование в своята държава по произход.

[20] Точка 69 от решение Комисия/Унгария.

22 декември 1994 г.[21], ГАТС е част от правото на Съюза[22]. Така в точка 213 Съдът стига до извода, че „когато държавите членки изпълняват произтичащи от това споразумение задължения […], те прилагат правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата“.

23. Макар Съдът да не се позовава на нито един прецедент, от структурата на решението следва, че логиката, която е в основата на този извод, е припомнената в точки 19 и 20 от настоящото заключение[23]. Съгласно тази логика прилагането на гарантираните от Хартата основни права е обосновано в случай като посочения в точка 213 от решение Комисия/Унгария, тъй като, когато въвеждат във вътрешния си ред международните правни задължения на Съюза въз основа на нормативната си компетентност, държавите членки изпълняват задължение по отношение на Съюза, като изпълняват норми, които са неразделна част от това право, така че приложимостта на Хартата гарантира, че последните няма да нарушават основни права на Съюза, когато действат като негови представители[24]. От друга страна, задължението на държавите членки да изпълняват сключените от Съюза споразумения, произтича от Договора, който в член 216, параграф 2 ДФЕС предвижда, че тези споразумения са обвързващи за държавите членки.

24. Следователно изводът, до който стига Съдът в точка 213 от решение Комисия/Унгария, има особено широк потенциал за прилагане по аналогия, надхвърлящ границите на случая, в който се вписва. Всъщност не мисля, че от контекста на делото, по което е постановено това решение, и по-специално от обстоятелството, че то се отнася до неизпълнение на задължение, произтичащо от сключено от Съюза споразумение, може да се приеме, че Съдът е искал да ограничи този извод само до случаите, в които разглежданата национална мярка може да постави под въпрос международната отговорност на последната. Според мен на такова ограничително тълкуване се противопоставят както текстът на посочената точка, така и предпоставките, от които се прави извод за прилагането на Хартата в случая — а именно включването на ГАТС в правото на Съюза — и логиката, която стои в основата на това прилагане, припомнена по-горе.

25. В това отношение отбелязвам, че съображения, аналогични на изложените от Съда в решение Комисия/Унгария, за да се обоснове този път прилагането на общите принципи на правото на Съюза, са изложени и в решение от 24 февруари 2022 г., Agenzia delle dogane e dei monopoli и Ministero dell’Economia e delle Finanze[25]. В делото, по което е постановено това решение, запитващата юрисдикция поставя въпроса за пропорционалността на национална правна уредба, която в случай на продажба на тютюневи изделия на малолетни и непълнолетни лица предвижда кумулиране на административна имуществена санкция и допълнителна административна санкция временно спиране на разрешителното за продажба на тютюневи изделия. Съдът, най-напред, констатира неприложимостта на разпоредбите от правото на Съюза, чието тълкуване иска запитващата юрисдикция, към

[21] Вж. Решение 94/800. Споразумението за създаване на СТО влиза в сила на 1 януари 1995 г.

[22] Точки 70 и 71 от решение Комисия/Унгария.

[23] Вж. точка 19 от настоящото заключение. Съдебната практика, която изхожда от решение ERT и попада във втората от тези категории, вж. точка 20 от настоящото заключение, всъщност изрично е припомнена в точка 214 от решение Комисия/Унгария в подкрепа на отделно обосноваване на прилагането в случая на гарантираните от Хартата основни права.

[24] Вж. в този смисъл заключението на генерален адвокат Kokott по дело Комисия/Унгария (Висше образование) (C-66/18, EU:C:2020:172, т. 128).

[25] C-452/20, EU:C:2022:111 (наричано по-нататък „решение Agenzia delle dogane e dei monopoli и Ministero dell’Economia e delle Finanze“).

разглежданото в главното производство положение[26]. По-нататък, като се позовава на точка 69 от решение Комисия/Унгария и на съдебната практика, съгласно която от момента на влизането си в сила международно споразумение, което е сключено от Съюза, става неразделна част от неговия правен ред, Съдът приема, че разглежданата в националното производство национална разпоредба трябва да се преценява с оглед на изискванията, установени в член 16 от Рамковата конвенция на Световната здравна организация (СЗО) за контрол на тютюна, подписана в Женева на 21 май 2003 г. (WHO Framework Convention on Tobacco Control, наричана по-нататък „РККТ“)[27], и по-специално в параграф 1 от нея, съгласно който всяка страна по тази рамкова конвенция ще приеме и прилага „ефективни законодателни, изпълнителни, административни или други мерки за забрана на продажбите на тютюневи изделия на малолетни и непълнолетни лица, както това е определено от националното законодателство“. Накрая, Съдът уточнява, че „доколкото РККТ е неразделна част от правото на Съюза, при прилагането ѝ трябва да се спазва принципът на пропорционалност като общ принцип на правото на Съюза“[28]. С други думи, Съдът приема, че изпълнението от държавите членки на ангажименти, поети съгласно посоченото рамково споразумение, представлява случай на „прилагане на правото на Съюза“, който води до прилагане на общите принципи на това право.

26. Именно с оглед на посочените по-горе принципи следва да се прецени приложимостта на Хартата към разглежданото в главното производство положение.

2. По прилагането на Хартата към разглежданото в главното производство положение

27. Запитващата юрисдикция отправя въпрос към Съда относно тълкуването на член 49 от Хартата, за да прецени съответствието с тази разпоредба на разпоредбите в българското право, с които се санкционира нарушението на правата върху регистрираната марка. Тази юрисдикция изхожда от предпоставката, че разглежданото в главното производство положение попада в приложното поле на правото на Съюза, тъй като престъпленията по член 172б, алинеи 1 и 2 от НК и административните нарушения, предвидени в ЗМГО и действалия към 2016 г. ЗМГО, се прилагат „към правоотношения, имащи уредба в правото на Европейския съюз“.

28. В това отношение припомням, че Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост, което се съдържа в приложение 1 В към Споразумението за създаване на СТО (наричано по-нататък „Споразумението ТРИПС“), има за цел по-специално да установи минимални многостранни правила за борба с фалшифицирането и извършва хармонизиране на практика на мерките и процедурите, насочени към спазване на правата върху интелектуалната собственост[29]. Съгласно член 61 от него „[с]траните членки следва да осигурят прилагане на наказателно съдопроизводство и санкции поне в случаите на преднамерено фалшифициране на търговски марки […].

[26] Става въпрос за член 5 ДЕС и за член 23, параграф 3 от Директива 2014/40/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 3 април 2014 година за сближаване на законовите, подзаконовите и административните разпоредби на държавите членки относно производството, представянето и продажбата на тютюневи и свързани с тях изделия и за отмяна на Директива 2001/37/ЕО (ОВ L 127, 2014 г., стр. 1, и поправка в ОВ L 150, 2015 г., стр. 24). Що се отнася до тази директива, Съдът приема, че тя не хармонизира аспектите на продажбата на тютюневи изделия, които се отнасят до продажбата на такива изделия на малолетни и непълнолетни лица (вж. т. 24—27).

[27] Вж. решение Agenzia delle dogane e dei monopoli и Ministero dell'Economia e delle Finanze, т. 19—32. РККТ е одобрена от името на Европейския съюз с Решение 2004/513/ЕО на Съвета от 2 юни 2004 година относно сключването на Рамковата конвенция за контрол върху тютюна на СЗО (ОВ L 213, 2004 г., стр. 8; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 35, стр. 223).

[28] Вж. точка 33 от решение Agenzia delle dogane e dei monopoli и Ministero dell'Economia e delle Finanze.

[29] Вж. в този смисъл решение от 18 юли 2013 г., Daiichi Sankyo и Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, т. 58).

Предвидената правна защита включва лишаване от свобода или парични глоби, достатъчно големи, за да послужат като средство за предотвратяване на нарушенията, в съответствие с размера на наказанията, прилагани за престъпления с подобна тежест. При подходящи случаи правната защита също включва изземване, конфискуване и унищожаване на стоките в нарушение […]“. Макар запитващата юрисдикция да не се позовава на това споразумение, то установява конкретни задължения в областта на наказателното преследване и санкциите. Въпреки че не предвижда определен размер на санкциите, то все пак изисква въвеждането на определени видове санкции. Съдържащото се в съображение 28 от Директива 2004/48 позоваване на наказателните санкции като „средство за гарантиране спазването на права върху интелектуална собственост“ трябва да се разглежда като имплицитно позоваване на тези задължения, които обаче тази директива не засяга изрично [30].

29. Съдът обаче отдавна е приел, че Споразумението ТРИПС, както и ГАТС, е неразделна част от правния ред на Съюза [31] и следователно е приложимо в неговите рамки, макар разпоредбите му да нямат непосредствено действие и да не могат да създадат за частноправните субекти права, на които те да се позовават пряко пред съда по силата на правото на Съюза [32]. Впрочем това споразумение попада в обхвата на понятието „търговски аспекти на интелектуалната собственост“ по член 207, параграф 1 ДФЕС и следователно от момента на влизане в сила на ДФЕС е от изключителната компетентност на Съюза в областта на общата търговска политика [33].

30. Като се приложат по аналогия съображенията, изложени от Съда в точка 213 от решение Комисия/Унгария, следва, че когато държавите членки изпълняват задълженията, произтичащи от Споразумението ТРИПС, включително произтичащите от член 61 от него, те прилагат правото на Съюза по смисъла на член 51, параграф 1 от Хартата. Доколкото посочените в член 172б, алинеи 1 и 2 от НК престъпления представляват изпълнение на задълженията, произтичащи от член 61 от Споразумението ТРИПС, Хартата следователно би била приложима към разглежданото в главното производство положение.

31. Противно на твърдението на австрийското правителство, не се противопоставя на този извод обстоятелството, че авторите на Договорите са предоставили на Съюза само ограничена компетентност в областта на наказателното право [34] и че следователно наказателноправната уредба по принцип е от компетентността на държавите членки [35].

32. Всъщност, от една страна, от същата съдебна практика следва, че тази компетентност при всички случаи трябва да се упражнява при спазване не само на основните свободи, гарантирани от правото на Съюза, но и на цялото право на Съюза, и по-специално на първичното право [36]. Следователно, дори когато действат в области от своята компетентност, държавите членки са длъжни да изпълняват задълженията си, произтичащи от правото на Съюза [37]. От друга страна, Съдът отдавна е постановил, че сам

[30] Вж. член 2, параграф 3, буква б).

[31] Вж. решение от 15 март 2012 г., SCF Consorzio Fonografici (C-135/10, EU:C:2012:140, т. 39 и 40). Вж. също решение от 13 ноември 2018 г., Levola Hengelo (C-310/17, EU:C:2018:899, т. 39).

[32] Вж. решение от 15 март 2012 г., SCF Consorzio Fonografici (C-135/10, EU:C:2012:140, т. 46).

[33] Вж. решение от 18 юли 2013 г., Daiichi Sankyo и Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, т. 45—60).

[34] Вж. решение от 26 февруари 2019 г., Rimšēvičs и ВСЕ/Латвия (C-202/18 и C-238/18, EU:C:2019:139, т. 57).

[35] Вж. решение от 17 декември 2020 г., Generalstaatsanwaltschaft Berlin и др. (Екстрадиция към Украйна) (C-398/19, EU:C:2020:1032, т. 65).

[36] Вж. решение от 26 февруари 2019 г., Rimšēvičs и ВСЕ/Латвия (C-202/18 и C-238/18, EU:C:2019:139, т. 57).

[37] Вж. в този смисъл решение от 22 февруари 2022 г., RS (Последици от решенията на конституционния съд) (C-430/21, EU:C:2022:99, т. 38 и цитираната съдебна практика).

по себе си фактът, че по принцип наказателното законодателство, както и правилата на наказателния процес, не са от компетентността на Съюза[38], не пречи на законодателя на Съюза, когато налагането на ефективни, пропорционални и възпиращи наказателноправни санкции от компетентните национални органи е необходима мярка, за да се гарантира пълната ефективност на политиката на Съюза или правилното функциониране на вътрешния пазар, да приеме мерки, свързани с наказателното право на държавите членки[39]. Тази компетентност вече е изрично предвидена в член 83, параграф 2 ДФЕС. От това следва, че при предвидените в тази разпоредба условия законодателят на Съюза е компетентен да приема мерки за хармонизация в наказателноправната област относно установяването на минимални стандарти за определяне на престъпленията и наказанията, необходими за гарантиране на пълната ефективност на установените от него правила в областта на защитата на интелектуалната собственост, която защита впрочем е закрепена в член 17, параграф 2 от Хартата. Обхватът на задължението на държавите членки, което следва от член 61 от Споразумението ТРИПС да предвидят наказателни производства и наказания, които да се прилагат в случаите на умишлено нарушение на правата върху марка, обаче не надхвърля компетентността, предвидена в член 83, параграф 2 ДФЕС.

33. Разбира се, както подчертава австрийското правителство, съгласно член 4, параграф 2, буква й) ДФЕС става въпрос за споделена с държавите членки компетентност, която в съответствие с член 2, параграф 2 ДФЕС те упражняват, „доколкото Съюзът не е упражнил своята“. Съюзът обаче не е приел разпоредби за хармонизиране в областта на наказателните санкции и наказателните производства за нарушаване на правата върху интелектуалната собственост[40]. Както също отбелязва австрийското правителство, Съдът е уточнил, че сам по себе си фактът, че дадена национална мярка попада в област, в която Съюзът е компетентен, не може да я причисли към приложното поле на правото на Съюза и следователно да доведе до приложимост на Хартата[41]. Накрая, от постоянната съдебна практика, датираща от решение от 26 октомври 1982 г., Kupferberg, на което също се позовава австрийското правителство, следва, че необходимите мерки за прилагане на разпоредбите на сключено от Съюза споразумение трябва да се приемат съгласно действащото право на Съюза в областите, обхванати от споразумението, понякога от неговите институции, понякога от държавите членки[42].

34. Все пак, макар Съюзът да запазва пълното си правомощие да приема законодателни актове, от една страна, относно правата върху интелектуална собственост по силата на правомощията в областта на вътрешния пазар, при спазване на стандартите за достъп, обхват и използване на правата върху интелектуалната собственост, съдържащи се в Споразумението ТРИПС[43], и от друга страна, съгласно член 83, параграф 2 ДФЕС — в областта на наказателното право, за да се гарантира ефективността на правилата за защита

[38] Вж. решение от 11 ноември 1981 г., Casati (203/80, Rec, стр. 2595, т. 27), и решение от 16 юни 1998 г., Lemmens (C-226/97, Rec, стр. I-3711, т. 19).

[39] Вж. в този смисъл решение от 13 септември 2005 г., Комисия/Съвет (C-176/03, EU:C:2005:542, т. 48), макар в решение от 23 октомври 2007 г., Комисия/Съвет (C-440/05, EU:C:2007:625, т. 70), Съдът да е изключил компетентността на Европейската общност, що се отнася до определянето на вида и размера на приложимите наказателни санкции.

[40] Припомням, че на 12 юли 2005 г. Комисията приема Предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно наказателните мерки, предназначени да гарантират зачитането на правата на интелектуална собственост [COM(2005) 276 окончателен], изменено на 26 април 2006 г. [COM(2006) 168 окончателен, наричано по-нататък „измененото предложение за директива“]. Това предложение, първоначално основано на член 95 ЕО, а след влизането в сила на Договора от Лисабон — на член 83, параграф 2 ДФЕС, е оттеглено през 2010 г. (ОВ C 252, 2010 г., стр. 7).

[41] Вж. решение от 14 октомври 2021 г., INSS (Наследствена пенсия, произтичаща от фактическо съпружеско съжителство) (C-244/20, непубликувано, EU:C:2021:854, т. 61).

[42] Вж. решение от 26 октомври 1982 г., Kupferberg (104/81, EU:C:1982:362, т. 12, наричано по-нататък „решение Kupferberg“).

[43] Вж. решение от 18 юли 2013 г., Daiichi Sankyo и Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, т. 59).

на тези права, хармонизацията на защитата на интелектуалната собственост в световен мащаб, осъществена с това споразумение[44], включително що се отнася до борбата с фалшифицирането, по принцип обвързва всяка от страните членки на СТО и се вписва в правния ред на Съюза, независимо от актовете за вътрешна хармонизация, така че изпълнението на задълженията, поети в рамките на посочените споразумения, дори ако се осъществява от държавите членки при упражняване на тяхната компетентност, попада в приложното поле на правото на Съюза.

35. От друга страна, още в решение Kupferberg Съдът е посочил, че „като осигуряват спазването на задълженията, произтичащи от сключено от общностните институции споразумение, държавите членки изпълняват задължение не само по отношение на съответната трета страна, но и най-вече по отношение на Общността, която е поела отговорността за доброто изпълнение на споразумението“, като е подчертал „общностния характер“ на разглежданите договорни разпоредби[45]. В точка 213 от решение Комисия/Унгария обаче, изглежда, се доразвива тази съдебна практика, която, макар несъмнено да представлява широко тълкуване на понятието „прилагане на правото на Съюза“, съдържащо се в член 51, параграф 1 от Хартата, все пак не надхвърля наложените с тази разпоредба граници. Ето защо не смятам, че обхватът на тълкуването на това понятие, което произтича от посочената точка, може да бъде ограничен, както предлага австрийското правителство, само до случаите, в които става въпрос за прилагането на договорни разпоредби, които вече са от компетентността на Съюза[46].

36. Припомням впрочем, че от една страна, в решение Комисия/Унгария на довода, основан на липсата на компетентност на Съюза в областта на висшето образование, с който Унгария оспорва компетентността на Съда да разгледа въпросния иск за установяване на неизпълнение на задължения, Съдът отговаря, че след като задълженията, които са поети в рамките на ГАТС, попадат в обхвата на общата търговска политика, макар държавите членки да имат широка компетентност в областта на образованието, тези задължения, включително тези относно либерализацията на търговията с частни образователни услуги, попадат в обхвата на изключителната компетентност на Съюза[47]. От друга страна, отбелязвам, че в решение Agenzia delle dogane e dei monopoli и Ministero dell’Economia e delle Finanze прилагането на РККТ от съответната държава членка води до прилагане на общите принципи на правото на Съюза дори при липсата на специална правна уредба за хармонизация на последната на равнището на Съюза, не само по отношение на приложимите санкции, но и по отношение на нарушените материалноправни норми[48]. В това отношение е важно също да се отбележи, че за разлика от делото, по което е постановено това решение, наказателното производство срещу Г. СТ. Т. и разглежданите в това производство санкции имат за цел да накажат нарушенията на изключителните права, предоставени от регистрираната марка, чийто обхват представлява област, която е предмет на обширна хармонизация и регулиране на равнището на Съюза[49].

[44] Вж. в този смисъл решение от 18 юли 2013 г., Daiichi Sankyo и Sanofi-Aventis Deutschland (C-414/11, EU:C:2013:520, т. 58).

[45] Вж. решение Kupferberg, точки 13 и 14.

[46] Отбелязвам впрочем, че ако случаят беше такъв, Хартата би се прилагала поради разпоредбите, приети от Съюза въз основа на вътрешната му компетентност.

[47] Вж. решение Комисия/Унгария, точка 74. С този довод Унгария повдига възражение за липса на компетентност на Съда да се произнесе по въпросния иск за установяване на неизпълнение на задължение.

[48] Както беше посочено, в това решение Съдът изрично признава липсата на хармонизация на аспектите, свързани с продажбата на тютюневи изделия на малолетни и непълнолетни лица.

[49] Вж. Директива (ЕС) 2015/2436 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2015 година за сближаване на законодателствата на държавите членки относно марките (преработен текст) (ОВ L 336, 2015 г., стр. 1) и Регламент (ЕС) 2017/1001 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 година относно марката на Европейския съюз (ОВ L 154, 2017 г., стр. 1).

37. Накрая, що се отнася до довода, който австрийското правителство извежда от член 207, параграф 6 ДФЕС, че „упражняването на компетентността, предоставена от настоящия член в областта на общата търговска политика […] не води до хармонизиране на законовите или подзаконовите разпоредби на държавите членки, доколкото Договорите изключват такова хармонизиране“, достатъчно е да се отбележи, от една страна, че по дело Комисия/Унгария обстоятелството, че по отношение на образователния сектор член 166, параграф 4 ДФЕС съдържа изрична забрана за хармонизация, не е пречка за Съда да приеме, че Хартата е приложима по съображенията, изложени в точка 213 от посоченото решение, и от друга страна, че възможността за сближаване на законовите и подзаконовите разпоредби на държавите членки в наказателноправната област с цел да се гарантира ефективното прилагане на политика на Съюза, е, както беше посочено, изрично предвидена в член 83, параграф 2 ДФЕС [50].

38. Въз основа на всички изложени по-горе съображения считам, че Хартата е приложима към разглежданото в главното производство положение, ако и доколкото инкриминираното в главното производство поведение и приложимите към него санкции попадат в приложното поле на член 61 от Споразумението ТРИПС, като това следва да се провери от запитващата юрисдикция.

Б. По третия преюдициален въпрос

39. С третия преюдициален въпрос запитващата юрисдикция по същество иска от Съда да установи дали принципът на законоустановеност на престъпленията и наказанията, закрепен в член 49, параграф 1 от Хартата, допуска национално законодателство, съгласно което едно и също поведение може да доведе до административно нарушение и до престъпление, без да се определят ясно границите на едното и на другото и следователно без да се даде възможност на съответните лица да предвидят последиците от такова поведение.

40. Съгласно постоянната съдебна практика, по силата на принципа на законоустановеност на престъпленията и наказанията наказателните разпоредби трябва да отговарят на определени изисквания за достъпност и предвидимост, що се отнася както до установяването на престъплението, така и до определянето на наказанието [51]. Този принцип е приложим и по отношение на кумулирането на административни и наказателни производства и санкции и следователно същите изисквания трябва да бъдат спазени и в случай на разпоредби, допускащи двойно наказване [52]. Макар принципът на законоустановеност на престъпленията и наказанията да изисква законът ясно да определя нарушенията и наказанията, с които те се санкционират, това условие е изпълнено, когато от текста на приложимата разпоредба, а при нужда и с помощта на тълкуването ѝ от съдилищата, правният субект може да разбере за кои негови действия и бездействия се предвижда наказателна отговорност [53]. Освен това съгласно постоянната съдебна практика принципът на посочването на приложимия закон не може да се тълкува като забраняващ постепенното изясняване на нормите относно наказателната отговорност посредством тълкуването им от съдилищата по всяко следващо дело, стига резултатът да е бил разумно

[50] По този въпрос вж. също заключенията на генерален адвокат Kokott по дело Комисия/Съвет (C-137/12, EU:C:2013:441, т. 66 и 67).

[51] Вж. решение от 11 юни 2020 г., JI (C-634/18, EU:C:2020:455, т. 48 и цитираната съдебна практика).

[52] Вж. решение от 5 май 2022 г., BV (C-570/20, EU:C:2022:348, т. 37).

[53] Вж. решение от 5 май 2022 г., BV (C-570/20, EU:C:2022:348, т. 38 и цитираната съдебна практика).

предвидим към момента на извършването на престъплението, в частност предвид възприетото към този момент тълкуване в съдебната практика на съответната законова разпоредба[54].

41. От акта за преюдициално запитване е видно, че Г. СТ. Т. е била обвинена единствено за квалифицираното престъпление по член 172б, алинея 2 от НК. Както обаче подчертава самата запитваща юрисдикция, наличието на „значителни вредни последици“ е един от елементите на състава на това престъпление и служи за разграничаването му от административното нарушение по член 127, параграф 1 от ЗМГО.

42. Освен това от акта за преюдициално запитване е видно, че в тълкувателно решение от 2013 г.[55] Върховният касационен съд (България) е приел алгоритъм за изчисляване на вредите, претърпени в резултат на престъплението по член 172б — чиято съвместимост с Директива 2004/48 се оспорва от запитващата юрисдикция в рамките на първите два преюдициални въпроса — по-специално с цел да даде практическа насока за правилното квалифициране на престъплението по член 172б от НК и разграничаването му от административните нарушения.

43. Доколкото следва от съдебната практика, припомнена в точка 42 от настоящото заключение, от една страна, че постепенното изясняване на нормите относно наказателната отговорност посредством тълкуването им от съдилищата само по себе си не е несъвместимо с принципа на законоустановеност на престъпленията и наказанията, и от друга страна, че само по себе си обстоятелството, че точното разграничение между административно нарушение и престъпление, както и евентуалното кумулиране на предвидените санкции, зависи от тълкуването на общо понятие, което изисква широка преценка от националните съдилища, не може да постави под въпрос ясния и точен характер на националната правна уредба[56], запитващата юрисдикция следва да прецени дали въпреки посоченото по-горе тълкувателно решение на Върховния съд продължава да е налице объркване относно съставите на административното нарушение по член 127 ЗМГО и на престъплението по член 172б от НК, което води до липса на предвидимост на областта на наказателната отговорност, която произтича от този член.

44. Следователно според мен на третия преюдициален въпрос следва да се отговори, че когато законодателството на държава членка санкционира нарушението на правата върху регистрирана марка с налагането на административни и наказателни санкции, член 49, параграф 1 от Хартата изисква границите на наказателната отговорност да бъдат ясно определени. Този принцип допуска точният обхват на състава на престъплението фалшифициране, който служи за разграничаването му от административното нарушение, да бъде уточнен чрез тълкуване от съдилищата, при условие че то позволява на съответните субекти да знаят с точност за кои действия и бездействия носят наказателна отговорност.

[54] Вж. решение от 5 май 2022 г., BV (C-570/20, EU:C:2022:348, т. 41).

[55] Решение от 31 май 2013 г. по дело № 1/2013.

[56] Вж. в този смисъл решение от 20 март 2018 г., Garlsson Real Estate и др. (C-537/16, EU:C:2018:193, т. 52 и 53).

B. По четвъртия преюдициален въпрос

45. С четвъртия преюдициален въпрос запитващата юрисдикция по същество иска да се установи дали предвидените в член 172б, алинея 2 от НК наказания, а именно лишаване от свобода за срок от 5 до 8 години и глоба от пет хиляди до осем хиляди лева, са в съответствие с принципа на пропорционалност, закрепен в член 49, параграф 3 от Хартата. Според тази юрисдикция наказанието лишаване от свобода, и по-специално неговият минимум, е „изключително тежко“, като се има предвид също, че престъплението се изразява само в предлагането за продажба на разглежданите стоки. Освен това юрисдикцията уточнява, че поради високия размер на наказанието възможността за съда да го намали или да отложи изпълнението му, е изключително ограничена. Накрая тя подчертава, че както кумулирането на наказанието лишаване от свобода с голяма глоба, така и допълнителната мярка, състояща се в отнемане на стоките, предмет на престъплението, и тяхното унищожаване допринасят за увеличаване на тежестта на наложеното наказание като цяло.

46. Припомням най-напред, че съгласно постоянната съдебна практика, при липса на хармонизация на законодателството на Съюза в областта на приложимите санкции държавите членки са компетентни да изберат санкции, които според тях са подходящи. Те обаче са длъжни, както отбелязах по-горе, да упражняват компетентността си при спазване на правото на Съюза и на неговите общи принципи, а следователно и при спазване на принципа на пропорционалност[57]. Член 61 от Споразумението ТРИПС обаче предвижда само задължението за страните членки на СТО да налагат наказателни санкции за определени нарушения на правата върху интелектуалната собственост, и посочва, че възможните мерки включват „лишаване от свобода или парични глоби, достатъчно големи, за да послужат като средство за предотвратяване на нарушенията, в съответствие с размера на наказанията, прилагани за престъпления с подобна тежест“. Освен това, както вече отбелязах, в тази област не е извършена хармонизация на равнището на Съюза. От това следва, че в това отношение държавите членки разполагат с широка свобода на преценка, по-специално що се отнася до размера на приложимите санкции, като тази свобода им позволява по-специално да оценяват тежестта на нарушението на национално равнище и впоследствие да ги адаптират.

47. Припомням по-нататък, че съгласно постоянната съдебна практика принципът на пропорционалност на наказанията, прогласен в член 49, параграф 3 от Хартата, изисква строгостта на наложените наказания да бъде в съответствие с тежестта на наказваните с тях нарушения, като по-специално се гарантира реално възпиращ ефект и не се надхвърля необходимото за постигането на преследваните от разглежданата правна уредба легитимни цели[58]. Съдът също така е уточнил, че принципът на пропорционалност изисква при определянето на наказанието да се отчитат конкретните обстоятелства по случая[59]. В крайна сметка националният съд, който единствен е компетентен да преценява фактите и да тълкува националното законодателство, следва да определи дали тези изисквания са изпълнени по делото, с което е сезиран.

[57] Вж. решение от 11 февруари 2021 г., K.M. (Санкции, наложени на капитана на плавателен съд) (C-77/20, EU:C:2021:112, т. 36).

[58] Вж. в този смисъл решение от 14 октомври 2021 г., Landespolizeidirektion Steiermark и др. (Игрални автомати) (C-231/20, EU:C:2021:845, т. 45).

[59] Вж. решение от 4 октомври 2018 г., Link Logistik N&N (C-384/17, EU:C:2018:810, т. 45).

48. В настоящия случай, що се отнася най-напред до естеството и тежестта на престъплението, от акта за преюдициално запитване е видно, че член 172б от НК има за цел да санкционира по-специално умишленото нарушаване на правата върху марката, а именно поведение, което се характеризира с определена тежест, за което член 61 от Споразумението ТРИПС изисква да се наложи наказателноправна санкция, така че да се осигури достатъчно възпиращо действие. Тъй като фалшифицирането е постоянно разрастващо се явление, което отдавна е придобило международно измерение, то представлява сериозна заплаха за националните предприятия и икономики със значителни социални последици, освен че създава проблеми, свързани със защитата на потребителите, особено когато става въпрос за общественото здраве и безопасност. Също така това е явление, което изглежда все по-тясно свързано с организираната престъпност [60].

49. Що се отнася, на първо място, до наказанието лишаване от свобода, предвидено в член 172б, алинея 2 от НК, то е определено в значително висок размер, по-специално ако се вземе предвид минимумът на това наказание, определен на 5 години [61], и следователно може да породи основателни съмнения относно неговата пропорционалност, по-специално когато се прилага към поведение като разглежданото в главното производство, така както е описано от запитващата юрисдикция. Следва обаче да се приеме, че член 172б, алинея 2 от НК се прилага при наличието на специфични утежняващи обстоятелства, които изглеждат свързани, от една страна, с повторността на престъплението или с продължаването му и от друга страна, с тежестта на причинената вреда. За неквалифицираното престъпление член 172б, алинея 1 от НК всъщност предвижда по-нисък минимум, определен на 3 години. Както обаче правилно подчертава Комисията, един от факторите, които следва да се вземат предвид при преценката на пропорционалността на наказателноправната уредба, е възможността за нюансиране на санкцията спрямо тежестта на нарушението [62].

50. В случая, както беше посочено, макар от акта за преюдициално запитване да е видно, че прокуратурата е счела разглежданото в главното производство поведение, изразяващо се в предлагане за продажба на дрехи, върху които са поставени марки, сходни на регистрирани марки, за престъпление по член 172б, алинея 2 от НК, предвид тежестта на произтичащите вреди, Съдът не разполага с достатъчно данни, по-специално що се отнася до точния обхват на понятието „значителни вредни последици“ по смисъла на член 172б, алинея 2 от НК, както абстрактно, така и по отношение на конкретния случай, за да предостави на запитващата юрисдикция допълнителни критерии за преценка освен вече изложените. Във всеки случай тази юрисдикция следва да извърши, с оглед на всички обстоятелства по случая, които могат да бъдат взети предвид по силата на националното право, конкретна проверка на пропорционалността на приложимото наказание лишаване от свобода спрямо инкриминираното поведение и произтичащите от него последици и при необходимост да адаптира размера на това наказание към специфичните обстоятелства по конкретния случай, доколкото е възможно по силата на предоставените ѝ дискреционни правомощия, включително евентуалното правомощие за преквалифициране на деянията, за които Г. СТ. Т. носи отговорност, от престъпление по член 172б, алинея 2 от НК в престъпление по алинея 1 от този член.

[60] Въз основа на тези обстоятелства в измененото си предложение за директива Комисията подчертава, че борбата с фалшифицирането и пиратството е основна цел на Съюза.

[61] За сравнение, измененото предложение за директива предвижда за същото престъпление да се прилага максимално наказание от най-малко 4 години лишаване от свобода, когато то е извършено в рамките на престъпна организация или представлява риск за здравето или безопасността на хората.

[62] Вж. решения от 11 февруари 2021 г., K.M. (Санкции, наложени на капитана на плавателен съд) (C-77/20, EU:C:2021:112, т. 51) и от 16 юли 2015 г., Chmielewski (C-255/14, EU:C:2015:475, т. 26).

51. Що се отнася, на второ място, до кумулирането, позволено от член 172б, алинея 2 от НК на глоба и наказание лишаване от свобода, припомням, че Съдът вече е уточнил, че кумулирането на санкции с наказателноправен характер трябва да се извършва по правила, които позволяват да се гарантира, че общата тежест на всички наложени санкции съответства на тежестта на съответното престъпление и че това изискване произтича не само от принципа на пропорционалност на наказанията, установен в член 49, параграф 3 от Хартата, но и от член 52, параграф 1 от нея[63]. Съдът е уточнил също, че това изискване се прилага без изключение за всички кумулативно наложени санкции и следователно за кумулирането на санкции както от едно и също, така и от различно естество като това на имуществени санкции и наказания, свързани с лишаване от свобода[64].

52. Следователно в случая, за да прецени пропорционалността на конкретното прилагане на разглежданата в главното производство правна уредба, запитващата юрисдикция трябва да провери дали съществуват правила, които могат да гарантират адаптирането на общата тежест на всички предвидени санкции, включително изземването и унищожаването на стоките, предмет на нарушението, към това, което е строго необходимо с оглед на тежестта на извършеното престъпление, и дали тези правила са приложими в наказателното производство срещу Г. СТ. Т.

53. Следователно с оглед на гореизложеното според мен на четвъртия преюдициален въпрос трябва да се отговори, че член 49, параграф 3 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която с оглед на борбата с нарушаването на правата върху регистрирана марка предвижда налагането както на наказание лишаване от свобода, така и на парична глоба, чиято тежест не е пропорционална на тежестта на извършените нарушения. Запитващата юрисдикция следва да извърши конкретно такава преценка за пропорционалност с оглед по-специално на възможността за нюансиране на тези санкции спрямо тежестта на нарушението, предоставена от посочената правна уредба, както и на всички обстоятелства, които могат да бъдат взети предвид по силата на националното право, за да се претеглят, от една страна, тежестта на разглежданото престъпление, и от друга страна, конкретната тежест, произтичаща за съответното лице от кумулирането на посочените санкции.

IV. Заключение

54. С оглед на всички изложени по-горе съображения предлагам на Съда да отговори на третия и четвъртия преюдициален въпрос, поставени от Районен съд Несебър (България) по следния начин:

„Член 49, параграф 1 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че когато законодателството на държава членка санкционира нарушението на правата върху регистрирана марка с налагането на административни и наказателни санкции, закрепеният в тази разпоредба принцип на законоустановеност на престъпленията и наказанията изисква границите на наказателната отговорност да бъдат ясно определени. Този принцип допуска точният обхват на състава на престъплението фалшифициране, който служи за разграничаването му от административното нарушение, да бъде уточнен чрез тълкуване от съдилищата, при

[63] Вж. в този смисъл решение от 20 март 2018 г., Procura della Repubblica (C-524/15, EU:C:2018:197, т. 55).

[64] Вж. решение от 5 май 2022 г., BV (C-570/20, EU:C:2022:348, т. 50).

условие че то позволява на съответните субекти да знаят с точност към момента на извършване на престъплението за кои действия и бездействия носят наказателна отговорност.

Член 49, параграф 3 от Хартата трябва да се тълкува в смисъл, че не допуска национална правна уредба, която с оглед на борбата с нарушаването на правата върху регистрирана марка предвижда налагането както на наказание лишаване от свобода, така и на парична глоба, доколкото тежестта на тези санкции, взети както поотделно, така и кумулативно, не е пропорционална на тежестта на извършените нарушения. Запитващата юрисдикция следва да извърши конкретно такава преценка за пропорционалност с оглед по-специално на възможността за нюансиране на тези санкции спрямо тежестта на нарушението, предоставена от посочената правна уредба, както и на всички обстоятелства, които могат да бъдат взети предвид по силата на националното право, за да се претеглят, от една страна, тежестта на разглежданото престъпление, и от друга страна, конкретната тежест, произтичаща за съответното лице от кумулирането на посочените санкции“.